

Inkomensgevolgen voor de Nederlandse landbouw van de besluiten van de Europese Regeringsleiders op 26 maart 1999

Ir. C.J.A.M. de Bont
Ing. W.H. van Everdingen
Drs. M.G.A. van Leeuwen

SIGN: L34-99.21
EX. NO: A
NLV: 1999180517

April 1999

Rapport 99.21

Landbouw-Economisch Instituut (LEI), Den Haag

964504

Vermenigvuldiging of overname van gegevens:

- toegestaan mits met duidelijke bronvermelding
- niet toegestaan

Op al onze onderzoeksopdrachten zijn de Algemene Voorwaarden van toepassing. De Algemene Voorwaarden van de Dienst Landbouwkundig Onderzoek (DLO-NL) zijn gedeponereerd bij de Kamer van Koophandel Midden-Gelderland te Arnhem.

Inhoud

	Blz.
1. Inleiding	7
2. Inkomensgevolgen op bedrijfsniveau	8
2.1 Methode	8
2.2 Akkerbouw	9
2.3 Melkveehouderij	11
2.4 Rundvleeshouderij	13
3. Gevolgen voor het inkomen van de kalfsvleessector	15
3.1 Kosten van de kalfsvleessector	15
3.2 Opbrengsten van de kalfsvleessector	16
3.3 De marge voor de kalfsvleessector	16
3.4 Conclusie	17
Literatuur	19

1. Inleiding

Deze notitie geeft de eerste orde effecten van de op 26 maart 1999 door de Regeringsleiders van de EU genomen besluiten over Agenda 2000 op de inkomens van Nederlandse landbouwbedrijven en op de inkomensgevolgen voor de Nederlandse kalfsvleessector. De notitie volgt op eerdere berekeningen van het LEI met betrekking tot Agenda 2000; in 1998 zijn de voorstellen van de Europese Commissie onder de loep genomen, onlangs zijn de onderhandelingsresultaten van de EU-landbouwministerraad doorgerekend. Het betreft een statische doorrekening van de maatregelen. Er wordt dus geen rekening gehouden met productiviteitsontwikkelingen en met (mogelijke) andere externe effecten. In de berekeningen is uitsluitend rekening gehouden met directe effecten van de besluiten van de landbouwministerraad, de indirecte of tweede orde effecten zijn niet in de berekeningen betrokken. Deze tweede orde effecten kunnen zowel een positief als een negatief effect op de inkomensontwikkeling hebben. In het volgende hoofdstuk worden de inkomensgevolgen berekend voor de akkerbouw- en melkveehouderijbedrijven alsmede voor de bedrijven met veel vleesvee. In het laatste hoofdstuk zijn de inkomenseffecten voor de kalfsvleessector berekend.

2. Inkomensgevolgen op bedrijfsniveau

Zoals in de inleiding is opgemerkt zijn de besluiten van de Europese Unie op een statische wijze doorgerekend. Er wordt dus geen rekening gehouden met veranderingen in de bedrijven als gevolg van de besluiten. Ook wordt geen rekening gehouden met de mogelijke doorwerking van de besluiten voor andere producten; bijvoorbeeld kunnen bij lagere rundvleesprijzen ook de prijzen van andere vleessoorten onder druk komen. Hetzelfde geldt voor consumptieaardappelen en groenten als gevolg van de lagere prijzen van graan. Daarentegen wordt gegeven de graanprijzverlaging wel met een daling van de voederprijzen rekening gehouden.

De besluiten zijn doorgerekend voor de grondgebonden landbouw; met name voor (gespecialiseerde) akkerbouw- en melkveebedrijven en voor bedrijven met veel vleesvee (met name vleesstieren).

2.1 Methode

De berekeningen zijn gebaseerd op het Bedrijven- Informatienet van het LEI; dit vertegenwoordigt de bedrijven tussen 16 en 800 nge. Voor de berekeningen is uitgegaan van de kg-opbrengsten en prijzen die in 1995 zijn behaald. Van dezelfde gegevens is eerder door het LEI uitgegaan bij de doorrekening van de effecten van de voorstellen van de Europese Commissie; hiervoor kan worden verwezen naar de publicatie 'Agenda 2000 en de gevolgen voor de Nederlandse landbouw' blz. 27 e.v.), alsook bij de berekening van de effecten van het onderhandelingsresultaat van de Europese Landbouwministerraad van 11 maart 1999. Dit maakt het mogelijk om zicht te geven op de effecten voor de inkomens van de veranderingen die de Regeringsleiders hebben doorgevoerd ten opzichte van het oorspronkelijke voorstel van de Europese Commissie en het genoemde onderhandelingsresultaat.

Er is bij de berekeningen van uitgegaan dat de door de EU-landbouwraad besloten verlagingen van de prijzen voor granen en fabrieksaardappelen, melk en rundvlees leiden tot evenredige dalingen van de marktprijzen; bij rundvlees gaat het om het effect op de post 'omzet en aanwas'. De uiteindelijke prijsverlagingen zijn 15% voor graan en fabrieksaardappelen, 20% voor rundvlees en 15% voor melk.

Voor zover er van een fasering van de prijsverlaging sprake is wordt dat in de berekening zichtbaar gemaakt. Hetzelfde geldt voor de gefaseerde verhogingen van de tegemoetkomingen per hectare en per dier en voor de verruiming van de melkquota. Er is geen rekening mee gehouden dat de quotumverhogingen in de EU kunnen leiden tot een verdere daling van de prijzen dan 15%.

Voor de akkerbouw is de mogelijkheid van een tijdelijke verplichte braaklegging van 10% van het areaal van met name graan niet integraal in de berekening meegenomen. Het

effect ervan is afzonderlijk weergegeven. Wat betreft de reductie van de zetmeelquota wordt volstaan met een kwalitatieve beschouwing van de gevolgen. Ook hier wordt eenvoudigheidshalve buiten beschouwing gehouden dat de braaklegging en zetmeelproductiebeperking effect hebben op de prijsvorming van de producten.

Voor de compensatie met betrekking tot de prijsverlaging van melk is uitgegaan van een bedrag per kg. melkquotum. Hierin is verdisconteerd de toedeling vanuit de nationale enveloppe voor melk. De enveloppe voor rundvlees is verrekend in de slachtpremie op basis van het aantal verkochte dieren. Voor stieren en zoogkoeien is uitgegaan van de premieverhogingen, die zijn vastgesteld door de Europese Landbouwministerraad en onveranderd zijn overgenomen door de Regeringsleiders. De beperkingen wat betreft de veedichtheid (maximaal 2 gve per hectare) zijn gehandhaafd, terwijl het maximum van 90 stieren voor een premie per bedrijf is vervallen. Voor stieren en zoogkoeien zijn voorts in rekening gebracht de slachtpremie en een toedeling uit de nationale enveloppe. Voor de veehouderij is voorts in de berekening, conform de analyse in hoofdstuk 3, een daling van de prijs van nuchtere kalveren verwerkt van 12 %. Wat betreft de veevoederkosten wordt bij een daling van de graanprijs van 15% een verlaging met 3,75% verondersteld. Dit is gebaseerd op de uitkomsten van de eerdere besluiten in het kader van de hervorming van het EU Landbouwbeleid vanaf 1992 (zogenaamde Mac Sharry-besluiten).

2.2 Akkerbouw

Ten opzichte van de voorstellen van de Europese Commissie zijn de door de Regeringsleiders genomen besluiten voor de akkerbouw in een aantal opzichten duidelijk veranderd:

- de prijsverlagingen worden in twee stappen van 7,5 % doorgevoerd;
- het basispercentage van de verplichte braaklegging is voor de jaren 2000 tot en met 2006 op 10 gesteld;
- de vergoeding voor de verlaging van de prijs van zetmeelaardappelen is verhoogd; de compensatie wordt 75% in plaats van 44% van de prijsverlaging;
- er komt een vermindering van het zetmeelquotum. Deze bedraagt 3,8% in 2000 en 7,6% vanaf 2001.

Ten opzichte van het onderhandelingsresultaat van de Landbouwministers is veranderd dat de prijsverlaging 15 in plaats van 20 % zal zijn en dat de mogelijkheid van braaklegging niet alleen geldt voor de jaren 2000 en 2001.

De gevolgen van de besluiten voor de akkerbouw zijn aangegeven in tabel 2.1 en 2.2.

Voor de bedrijven in de Veenkoloniën heeft de geringere prijsverlaging en de hogere compensatie een duidelijk positief gevolg; uiteindelijk wordt voor de grotere bedrijven in dit gebied het gemiddelde negatieve effect van de prijsverlaging van fabrieksaardappelen ongeveer 9.000 gulden geringer dan in de voorstellen van de Europese Commissie en komt op ongeveer 5.500 gulden. Ook wanneer rekening wordt gehouden met het reduceren van het zetmeelquotum blijven de besluiten duidelijk gunstiger dan de voorstellen. De quotumverlaging van 7,6% betekent dat gemiddeld per bedrijf 1 tot 2 ha minder fabrieksaard-

appelen kunnen worden geteeld; nu is dat overigens ook aan de orde vanwege de vrijwillige reductie ter ontlasting van de zetmeelmarkt. Wanneer (definitief) overgestapt moet worden naar gewassen met een bijvoorbeeld 1.000 gulden per hectare lager saldo, bedraagt het nadeel hiervan 1 tot 2.000 gulden. Per saldo blijft het nadelige effect van de besluiten (eindsituatie) dan nog beneden de 8.000 gulden gemiddeld per bedrijf ten opzichte van de uitgangssituatie in 1995, terwijl het ruim 14.000 gulden was bij de oorspronkelijke voorstellen van de Europese Commissie.

Voor de akkerbouw in andere gebieden, zonder fabrieksaardappelen in het bouwplan, is van genoemde punten vooral de geringere prijsdaling van graan van belang. Met name de akkerbouw in het Noordelijk kleigebied met relatief veel graan in het bouwplan ondervindt hiervan een voordeel; gemiddeld ongeveer 2.000 gulden per bedrijf.

In totaal zijn de gevolgen van de EU- besluiten in andere akkerbouwgebieden, waar minder graan en fabrieksaardappelen worden geteeld, geringer dan voor de akkerbouw in het Noordelijk kleigebied en in het Veenkoloniale gebied.

Tabel 2.1 *Bedrijfsgegevens en gevolgen hervorming GLB (eindsituatie, 2007) voor akkerbouwbedrijven, per gebied (in guldens per bedrijf)*

Bedrijfsgegevens	Grotere bedrijven (> 40 nge)				Kleinere bedrijven (<40 nge)	Totaal akkerbouwbedrijven
	noordelijk kleigebied	centraal kleigeb.	zuidw. kleigeb.	veenkoloniën		
Aantal bedrijven	1.075	2.260	2.150	1.705	2.315	10.234
Opp. granen	30,8	9,5	17,8	13,0	5,3	13,2
Opp. fabrieksaardappelen	0,5	0,0	0,0	24,7	2,2	4,9
Opp. cultuurgrond	74,0	43,5	56,3	66,4	20,0	47,9
<i>Inkomenseffecten</i>						
Hervorming marktbeleid	-8.690	-4.390	-6.310	-17.920	-3.890	-7.440
w.o. graanprijsdaling	-14.250	-4.730	-8.230	-4.260	-1.990	-5.730
omzetting braak/graa	6.210	760	2.690	570	0	1.570
fabr.aard.prijsdaling	-320	0	0	-13.760	-1.020	-2.660
overig	-330	-420	-770	-470	-880	-620
Extra compensaties	4.410	1.680	3.950	12.470	2.640	4.520
w.o. granen e.d.	4.100	1.160	2.250	1.180	680	1.610
fabrieksaardappelen	240	0	0	10.320	770	1.990
overig	70	520	1.700	970	1.190	920
Totaal effect	-4.280	-2.710	-2.360	-5.460	-1.260	-2.920
Dekking (%)	51	38	63	70	68	61

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI; bewerking LEI.

Tabel 2.2 *Gevolgen hervorming GLB voor akkerbouwbedrijven, per jaar (in gulden per bedrijf)*

Inkomenseffecten	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Hervorming marktbeleid	-2.660	-7.270	-7.400	-7.400	-7.400	-7.420	-7.430	-7.440
w.o. graanprijsdaling	-2.870	-5.730	-5.730	-5.730	-5.730	-5.730	-5.730	-5.730
omzetting braak/graan	1.770	1.570	1.570	1.570	1.570	1.570	1.570	1.570
fabr.aard.prijsdaling	-1.330	-2.660	-2.660	-2.660	-2.660	-2.660	-2.660	-2.660
overig	-230	-450	-580	-580	-580	-600	-610	-620
Extra compensaties	2.000	4.200	4.470	4.470	4.470	4.480	4.500	4.520
w.o. granen e.d.	790	1.610	1.610	1.610	1.610	1.610	1.610	1.610
fabrieksaardappelen	1.000	1.990	1.990	1.990	1.990	1.990	1.990	1.990
overig	210	600	870	870	870	880	900	920
Totaal effect	-650	-3.070	-2.940	-2.940	-2.940	-2.940	-2.930	-2.920
Dekking (%)	75	58	60	60	60	60	61	61

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI; bewerking LEI.

2.3 Melkveehouderij

Belangrijk voor de melkveehouderijbedrijven is dat de melkprijsverlaging en compenserende maatregelen eerst in 2005 effectief worden; de Regeringsleiders hebben de invoering van de maatregelen ten opzichte van het onderhandelingsresultaat van de Landbouwministers met twee jaar uitgesteld. Dit betekent dat de nadelige gevolgen voor het inkomen dus later optreden. Uiteindelijk, in 2007, zijn de negatieve gevolgen enigszins geringer dan van de oorspronkelijke Agenda 2000-voorstellen. Voor het gemiddelde melkveebedrijf met 50 melkkoeien en een quotum van 350.000 kg melk komt het negatieve effect nu uit op circa 14.500 gulden, terwijl het op grond van de voorstellen op circa 15.500 gulden uit kwam. (zie tabel 2.3 en 2.4). Hierbij is ook rekening gehouden met de uitbreiding van het melkquotum met 1,5% tegenover in de voorstellen 1%, alsmede met de geringere verlaging van de rundvleesprijs en de in verband daarmee aangepaste compensatie. Het uiteindelijke effect is overigens wat negatiever dan resulteerde uit het onderhandelingsresultaat van de Landbouwministers; het verschil van ruim 500 gulden is het gevolg van een minder sterke graan- en voerprijsdaling.

De compensatie per kg melk komt in de eindsituatie neer op circa 7,5 cent. De effecten van de prijsdalingen van melk en rundvlees komen dan per kg melk uit op ongeveer 12 cent. Als gevolg van de graanprijsdaling treedt een voerprijsverlaging op van 3,75%; omgerekend per kg. melk is dit ongeveer 0,5 cent. Dit is eveneens meegenomen in de berekening van de effecten.

Het totale effect van de besluiten per bedrijf is vooral afhankelijk van de bedrijfsomvang. Hierbij is de voerprijsdaling vooral een voordeel voor de intensievere bedrijven, die relatief meer voer aankopen. De veranderingen ten opzichte van de oorspronkelijke voor-

Tabel 2.3 *Bedrijfsgegevens en gevolgen hervorming GLB (eindsituatie) voor melkveebedrijven, naar grootte en intensiteit (in gulden per bedrijf)*

Bedrijfsgegevens	Kleinere bedrijven (<45 mkk)		Grotere bedrijven (> 45 mkk)		Totaal melkveebedrijven
	extensief (<1,65mkk/ha)	intensief (>1,65mkk/ha)	extensief (<1,65mkk/ha)	intensief (>1,65mkk/ha)	
Aantal bedrijven	8.810	5.020	6.240	11.390	31.470
Opp. cultuurgrond	21,8	15,1	49,0	33,7	30,4
Aantal melkkoeien	27,6	31,4	67,9	68,0	50,8
Gebruiksquotum (ton)	168,5	194,7	451,6	458,3	351,7
<i>Inkomenseffecten</i>					
Hervorming marktbeleid	-21.560	-23.750	-56.350	-54.120	-40.600
w.o. melk	-17.710	-21.170	-48.090	-47.750	-35.170
omzet en aanwas	-4.460	-3.530	-9.740	-8.400	-6.790
voerkosten	730	950	1.660	2.040	1.420
overig	-120	0	-180	-10	-60
Extra compensaties	14.710	15.420	34.760	34.780	26.070
w.o. melk en melkkoeien	10.080	11.870	26.130	26.610	19.530
slachtpremie	3.970	3.330	7.620	7.570	5.900
overig	660	220	1.010	600	640
Totaal effect	-6.850	-8.330	-21.590	-19.340	-14.530
Dekking (%)	68	65	62	64	64

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI; bewerking LEI.

Tabel 2.4 *Gevolgen hervorming GLB voor melkveebedrijven, per jaar (in gulden per bedrijf)*

Inkomenseffecten	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Hervorming marktbeleid	-1.420	-2.860	-5.300	-5.300	-5.300	-16.940	-28.710	-40.600
w.o. melk	0	0	0	0	0	-11.590	-23.320	-35.170
omzet en aanwas	-2.440	-4.840	-7.280	-7.280	-7.280	-7.110	-6.950	-6.790
voerkosten	1.040	2.050	2.050	2.050	2.050	1.840	1.630	1.420
overig	-20	-70	-70	-70	-70	-80	-70	-60
Extra compensaties	2.270	4.560	6.540	6.540	6.540	12.500	18.640	26.070
w.o. melk en melkkoeien	0	0	0	0	0	5.970	12.110	19.530
slachtpremie	2.010	4.010	5.900	5.900	5.900	5.900	5.900	5.900
overig	260	550	640	640	640	630	630	640
Totaal effect	850	1.700	1.240	1.240	1.240	-4.440	-10.060	-14.530
Dekking (%)	160	159	123	123	123	74	65	64

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI; bewerking LEI.

stellen zijn echter vooral voordelig voor de extensievere bedrijven. Voor deze bedrijven is de omzet en aanwas relatief belangrijker dan voor de intensievere bedrijven. De extensievere bedrijven zien dan ook door de minder sterke verlaging van de rundvleesprijs de inkomsten hiervan minder dalen en trekken daarnaast relatief meer profijt van de slachtpremie per dier van 80 euro.

2.4 Rundvleeshouderij

Voor de rundvleeshouderij zijn de inkomensgevolgen berekend voor bedrijven met meer dan 75 stieren. Het aantal van dergelijke bedrijven is de afgelopen jaren door de matige resultaten sterk afgenomen. In 1998 waren er nog ruim 700 bedrijven. In 1995 bedroeg het aantal van deze bedrijven ruim 1.000 met een gemiddelde oppervlakte van 28 ha. Op deze bedrijven waren gemiddeld 160 stieren aanwezig. In het basisjaar 1995 nam op veel bedrijven het aantal stieren af en werden minder jonge dieren aangekocht. Dat proces doet zich al een aantal jaren voor. Naast de stierenmesterij waren er meestal ook andere landbouwactiviteiten op het bedrijf. De belangrijkste daarvan was de melkveehouderij. Zo bedroeg het aantal melkkoeien per bedrijf gemiddeld 28. De inkomensgevolgen van de besluiten van de EU voor deze bedrijven worden dan ook mede beïnvloed door de besluiten voor de andere sectoren.

Tegenover de aanzienlijke gevolgen van de oorspronkelijke voorstellen bieden de besluiten een duidelijke verbetering. De verbeteringen zijn in feite al doorgevoerd door de Europese landbouwministerraad; de Regeringsleiders hebben nadien geen wijzigingen gebracht in de beslissingen over rundvlees. De bedrijven zien het inkomen gemiddeld nu in lichte mate verbeteren, namelijk met ongeveer 500 gulden in 2007. Als gevolg van de gefaseerde introductie van de besluiten is in eerdere jaren het positieve effect hoger (zie tabel 2.5).

Doorslaggevend hierbij is de slachtpremie van 80 euro per dier; dit komt voor de betrokken bedrijven gemiddeld neer op een bedrag van circa 27.500 gulden per jaar. Aangevuld met het deel uit de nationale enveloppe komt het op circa 35.000 gulden per bedrijf. Daarnaast is van invloed dat de prijsverlaging van rundvlees uiteindelijk beperkt is tot 20% (was 30%). Hier staat echter tegenover dat de verhoging van de andere compensaties geringer is. Dit betreft niet alleen de verhoging van de (uniforme) premie per dier (210 in plaats van 220 euro per stier), maar vooral de verlaging van de middelen beschikbaar in de nationale enveloppe (was ruim 100 mln. euro, wordt 25 mln. euro per jaar). Verder zijn van positieve invloed voor het inkomen de prijsverlagingen van aangekochte nuchtere kalveren en van voer. Door de geringere graanprijsverlaging is het effect van het laatste uiteraard verminderd.

Overigens bestaat er rondom het genoemde gemiddeld licht positieve inkomenseffect een vrij grote spreiding. Naast bedrijven waar de gevolgen voor het inkomen duidelijk positief zijn, zijn er ook bedrijven waar de besluiten een aanzienlijk negatief effect hebben op het inkomen. Dit betreft vooral bedrijven waar naast stieren verhoudingsgewijs veel melkvee aanwezig is.

Tabel 2.5 Gevolgen hervorming GLB voor bedrijven met stieren, per jaar (in gulden per bedrijf)

Inkomenseffecten	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Hervorming marktbeleid	-10.940	-22.050	-34.500	-34.500	-34.500	-40.380	-46.310	-52.300
w.o. omzet en aanwas	-12.460	-24.680	-37.140	-37.140	-37.140	-36.870	-36.600	-36.340
melk	0	0	0	0	0	-5.860	-11.790	-17.790
voerkosten	+2.020	3.990	3.990	3.990	3.990	3.710	3.440	3.170
overig	-500	-1.360	-1.350	-1.350	-1.350	-1.360	-1.360	-1.340
Extra compensaties	14.600	29.240	42.800	42.800	42.800	45.880	49.050	52.880
w.o. stierenpremie	2.250	4.550	6.840	6.840	6.840	6.840	6.840	6.840
melk en melkkoeien	0	0	0	0	0	3.080	6.250	10.080
slachtpremie	11.950	23.860	35.120	35.120	35.120	35.120	35.120	35.120
overig	400	830	840	840	840	840	840	840
Totaal effect	3.660	7.200	8.290	8.290	8.290	5.500	2.740	570
Dekking (%)	137	133	124	124	124	114	106	101

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI; bewerking LEI.

3. Gevolgen voor het inkomen van de kalfsvleessector

De besluiten van de Europese regeringsleiders hebben vrijwel geen invloed op de uitkomsten voor de bedrijven met vleeskalveren. Het enige wat veranderd is, is de ingangsdatum van de zuivelaanpassingen; hierdoor wordt de prijs van kunstmelk pas in 2005 lager. De EU-besluiten hebben gevolgen voor zowel de opbrengst- als de kostprijs van vleeskalveren. De verandering in de winstmarge (toekomstige marge ten opzichte van huidige marge) geeft een indicatie van het inkomenseffect van de hervormingen voor de kalfsvleessector. De gevolgen voor het inkomen van de sector zijn nagegaan voor de eindsituatie in 2007.

3.1 Kosten van de kalfsvleessector

De uitgaven aan kunstmelk en aan het nuchtere kalf (nuka) bepalen momenteel zo'n 80% van de kostprijs van kalfsvlees (Loseman, 1998). De overige kosten hebben onder andere betrekking op de huisvestingskosten van kalveren. Zowel de prijs van kunstmelk als van het nuka worden beïnvloed door het nieuwe beleid.

Kunstmelkprijs

- *Magere melkpoeder* is een belangrijke component van kunstmelk (60%). Het gebruik van magere melkpoeder wordt tot nu toe door de EU gestimuleerd via subsidies. Door hervorming van het zuivelbeleid zal de prijs ervan met zo'n 15% dalen (van 2055 naar 1747 ecu per ton). De subsidie voor de afzet als veevoer (subsidiesteun aan de kalvermester) wordt daarentegen ook lager. Volgens Loseman zal de uiteindelijke magere melkpoederprijs voor de kalversector ongeveer hetzelfde blijven, zodat het effect hiervan op de kunstmelkprijs nihil is.
- *Weipoeder* is een andere belangrijke component van kunstmelk (40%). Het IKC verwacht dat de marktprijs hiervan met zo'n 10% zal dalen (van 0,50 ecu per kg naar 0,45 ecu per kg). Het uiteindelijke effect van deze component op de kunstmelkprijs is een daling van 4%.

Prijs nuchtere kalveren (nuka)

Uit LEI-onderzoek blijkt, dat de prijs van nuka's positief samenhangt met de kalfs- en rundvleesprijs. In het verleden bleek de verandering van de nukaprijs ongeveer 80% te bedragen van de verandering van de kalfsvleesprijs.

3.2 Opbrengsten van de kalfsvleessector

De opbrengsten van de sector zijn afhankelijk van de prijs en de aangeboden hoeveelheid van kalfsvlees.

Prijs van kalfsvlees

Op zowel het niveau van de EU als van Nederland bestaat een duidelijke correlatie tussen de ontwikkeling van de rundvleesprijs enerzijds en die van de kalfsvleesprijs anderzijds. Als de rundvleesprijs door Agenda 2000 in 2002 met 20% naar beneden zal zijn gebracht, zal de kalfsvleesprijs zo'n 15% lager zijn (de nukaprijs zal hierdoor 12% afnemen).

Aanbod van kalfsvlees

In de EU worden jaarlijks momenteel zo'n 5,5 miljoen vleeskalveren geslacht; in Nederland zijn dat er zo'n 1,1 miljoen stuks in de jaren 1995/97. Het gemiddeld geslacht gewicht per dier bedroeg in de jaren negentig gemiddeld 135 kg in de EU, en zo'n 155 kg in Nederland (PVE).

3.3 De marge voor de kalfsvleessector

Op basis van het Nederlandse prijsniveau in 1995/97 wordt nagegaan in welke mate de marge per vleeskalf in 2007 (het eindjaar van de gefaseerde doorvoer van prijsdalingen) zal veranderen door de Agenda 2000 besluiten.

Uitgangspunten 1995/97:

- kalfsvleesprijs bedraagt 2,75 ecu per 100 kg levend gewicht;
- geslacht gewicht bedraagt 155 kg;
- nukaprijs bedraagt 180 ecu per dier;
- 374 kg kunstmelk nodig om 155 kg kalfsvlees te produceren;
- kunstmelkprijs bedraagt 0,50 ecu per kg.

De marge per geslacht vleeskalf wordt dan:

$$(2,75 \text{ ecu} / 0,65 * 155 \text{ kg}) - (180 \text{ ecu} + 0,50 \text{ ecu kg} * 374 \text{ kg}) = 289 \text{ ecu.}$$

Uitgangspunten in eindjaar 2007:

- kalfsvleesprijs daalt tot 233 ecu per 100 kg levend gewicht (275 ecu * 85%);
- nukaprijs daalt tot 158 ecu per dier (180 ecu * 88%);
- kunstmelkkosten dalen tot 180 ecu per geslacht dier (374 kg * 0,50 ecu kg * 96%).

De marge per geslacht vleeskalf wordt dan:

$$(2,34 \text{ ecu} / 0,65 * 155 \text{ kg}) - (158 \text{ ecu} + 180 \text{ ecu}) = 220 \text{ ecu.}$$

3.4 Conclusie

De opbrengst per geslacht vleeskalf zal tussen nu en (de eindsituatie in) 2007 dalen met 15%, terwijl de kosten maar met 8% zullen afnemen. In relatieve termen betekent dat een margeverlies van 24%; in absolute termen wordt 69 ecu per vleeskalf minder verdiend. De kalverenpremie van 50 ecu compenseert daarmee ruim 70% van het inkomensverlies.

Literatuur

Post, J.H. en H.J. Silvis (red.), *Agenda 2000 en de Nederlandse landbouw*. Landbouw-Economisch Instituut (LEI), Den Haag, Rapport 5.98.01, 1998.

Bont, C.J.A.M. de, W.H. van Everdingen en M.G.A. van Leeuwen, *Inkomensgevolgen voor de Nederlandse landbouw van de besluiten van de EU- Landbouwministerraad op 11 maart 1999*, Landbouw-Economisch Instituut (LEI), Den Haag, Notitie 99.20, 1999.

Loseman, B, *Kalfsvleesproductie en agenda 2000*, IKC, Den Haag, 1998.